ligidal silda üle jõe teha, ja nüüd jäid silla peäle seisma. Kui nüüd waenlased jõest alla silla juure said, seisid nemad wastu ja sõdisid neadega. Sõdimise al tulid ka teised wäed, kes kalda äärt mööda käisid, taga järele, ja siis oli ka Eestlaeste lugu otsas. Suur saak jäi ristirahwa kätte, wanad aearaamatud ütlewad et olli 2000 hoost ja 300 suuremad laewad, pisemad arwamata, olnud, mis nende kätte saanud. Pisut oli neid mehi, kes koeu peastsid teistele kurwi sõnumid wiima.

Piiskop Albert oli Paawosti käest luba saanud, uusi piiskopisi paganate maade üle seäda, selle loaga seädis tema nüüd ühe kloostri wanema, Tiitrik, Eestlaeste piiskopiks. Et kül sel aeal weel pisut Eestlaesed risti usku olid, siis tegi Albert seda, lootusega et aega mööda risti usku heidaksid, se sündis aastal 1211.

Pea oli jälle uus sõda liikumas. Sakala rahwas oli täis wiha, et nende Willandi lin käest oli ära wõidetud, ja heitis Uggenuse rahwaga ühe nõuse suurt wäge korjada ja risti rahwa maale tungida. Kui peälegi sõnumed said, kuida teised Eestlaesed, Saare maalt ja Ridala maalt olid Koiwa jõel hulka saadetud, tõusis wiha weel suuremaks. Suure wäega tungisid Lätti maale, röövisid ja tapsid, ja tulid Bewerini linna alla, mis Aisti järwe kaldal, tema ümber piirma. Seäl nemad küsisid Eestlaeste käest: „Kas teil meelest ära läinud, mitu teie rahwast meie oleme Jimri jõe juures mahalöönud? Eks teie mite rahu ei palu ja meie walitsuse alla



ei taha heita? Eestlaesed aga küsisid wastu: „Kas teie meelest ära läinud, mitu pealikuid ja wanemid ja kui suur hulk teie rahwast Koiwa jõe juures on surma leidnud, et teie mite hakka meitega ühe Jumala sisse uskuma, et teie saaksite ristitud ja igawese rahu wõiksite leida?“ — Seda kuuldes pahandasid Eestlaesed ja hakasid koeu minema.

Kohe selle järel läksid Lätlaeste peälikud Toole ja Paike Rija linna ja palusid seält abi Eestlaeste wasta. Seäl wõeti heal meelel nende palwed kuulda. Tiitrik, piiskopi Alberti wend, „mõega wennade“ pealik, Sakstega, Kube, oma Liiwi rahwaga, Wõnnu linna pealik, Pertel, Lätlaestega, läksid nüüd kõik Eestlaeste wastu. Nemad läksid Metsepoole maakonda ranna äärt kaudu. Seält nemad pöörsid Laiksaare kohal homiku poole Sakala maa sisse. Aga tee oli wäga waewaline täis sood ja metsa ja selle läbi wäsisid palju hobosed ja inimesed ära ja pidid tee peäle tagasi jääma. Seitsme pääwa pärast said nemad Sakala. Suur ehmatus langes Eestlaste peäle, ja nemad pögenesid iggal pool kõrwale, aga ei aitanud, neid otsiti ülles ja mehed tapeti, naesed said wangi wiidud. Üks osa risti rahwa wäest tungis senni kui Paala jõeni (Põltsama jõgi) ja Järwa maale, seält pöörsid jälle tagasi. Selle mitmesuguse sõa ja tapmise läbi, kus palju surnuid inimesi ja loomi matmata jäid, sigines esimene suur katk meie maal. Aga sellegi pärast ei lõpend sõda. Sest kohe selle järel kui teised tagasi tulid, oli jälle

Maa-rahwa Kasuline Kalender 1862, lk. 25